Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

26 päivänä syyskuuta 2024*

Muutoksenhaku – Julkiset palveluhankinnat –Sopimuspuolen valintaa koskevaan menettelyyn liittyvät sääntöjenvastaisuudet – Päätös perusteettomasti maksettujen määrien takaisinperinnästä – Täytäntöönpanokelpoinen päätös – SEUT 299 artikla – Unionin tuomioistuinten toimivalta

Asiassa C-597/22 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 16.9.2022,

Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi B. Araujo Arce, J. Baquero Cruz ja J. Estrada de Solà, sittemmin J. Baquero Cruz, F. Blanc, J. Estrada de Solà ja O. Ortega Sánchez de Lerín,

valittajana,

ja jossa muuna osapuolena on

HB, edustajanaan L. Levi, avocate,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Jürimäe, presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa kolmannen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit N. Piçarra (esittelevä tuomari), N. Jääskinen ja M. Gavalec,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Lamote,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.9.2023 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.1.2024 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan osittain unionin yleisen tuomioistuimen 6.7.2022 antaman tuomion HB v. komissio (T-408/21, EU:T:2022:418; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin kumosi yhtäältä 5.5.2021 tehdyn komission päätöksen C(2021) 3339 final 4 241 507 euron suuruisen saamisen perimisestä HB:ltä sellaisen sopimuksen perusteella, jonka viite on TACIS/2006/101-510 (jäljempänä TACIS-sopimus), ja toisaalta 5.5.2021 tehdyn komission päätöksen C(2021) 3340 final 1 197 055,86 euron suuruisen saamisen perimisestä HB:ltä sellaisen sopimuksen perusteella, jonka viite on CARDS/2008/166-429 (jäljempänä CARDS-sopimus; jäljempänä yhdessä riidanalaiset päätökset).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Vuoden 2002 varainhoitoasetus

2 Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 tehdyn neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL 2002, L 248, s. 1), joka on kumottu 31.12.2012 alkaen, sellaisena kuin se oli muutettuna 13.12.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY, Euratom) N:o 1995/2006 (EUVL 2006, L 390, s. 1; jäljempänä vuoden 2002 varainhoitoasetus), 103 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Jos ilmenee, että ratkaisumenettelyyn on liittynyt huomattavia virheitä, väärinkäytöksiä tai petoksia, toimielinten on keskeytettävä menettely ja toteutettava tarvittavat toimenpiteet, menettelyn peruuttaminen mukaan luettuna.

Jos hankintasopimuksen tekemisen jälkeen ilmenee, että ratkaisumenettelyyn tai sopimuksen täytäntöönpanoon on liittynyt huomattavia virheitä, väärinkäytöksiä tai petoksia, toimielimet voivat joko jättää sopimuksen tekemättä tai keskeyttää sen täytäntöönpanon sen mukaan, mihin menettelyn vaiheeseen on edetty, tai tarvittaessa purkaa sopimuksen.

Jos toimeksisaaja on syyllistynyt tällaisiin virheisiin, väärinkäytöksiin tai petoksiin, toimielimet voivat lisäksi kieltäytyä suorittamasta maksuja ja periä takaisin jo maksetut määrät tai purkaa kyseisen toimeksisaajan kanssa tehdyt sopimukset suhteessa virheiden, väärinkäytösten tai petosten vakavuuteen.”

Vuoden 2018 varainhoitoasetus

3 Unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18.7.2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 (EUVL 2018, L 193, s. 1; jäljempänä vuoden 2018 varainhoitoasetus) 100 artiklan, jonka otsikko on ”Perinnän hyväksyminen”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Unionin toimielin voi määrätä saamisen maksuvelvollisuuden myös muille kuin jäsenvaltioille SEUT 299 artiklassa tarkoitetulla täytäntöönpanokelpoisella päätöksellä.

– –”

4 Vuoden 2018 varainhoitoasetuksen 131 artiklan, jonka otsikkona on ”Keskeyttäminen, purkaminen ja pienentäminen”, 2 ja 4 kohdassa todetaan seuraavaa:

”2. Jos myöntämisen jälkeen ilmenee, että myöntämismenettelyyn on liittynyt sääntöjenvastaisuus tai petos, toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi

a) kieltäytyä tekemästä oikeudellista sitoumusta tai peruuttaa myönnetyn palkinnon;

b) keskeyttää maksut;

c) keskeyttää oikeudellisen sitoumuksen täyttämisen;

d) tarvittaessa purkaa oikeudellisen sitoumuksen kokonaan tai yhden tai useamman saajan osalta.

– –

4. Toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä voi 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi pienentää avustuksen, palkinnon tai rahoitusosuussopimuksen mukaisen rahoitusosuuden määrää tai alentaa sopimuksen mukaista hintaa suhteessa sääntöjenvastaisuuden, petoksen tai velvoitteiden laiminlyönnin vakavuuteen, myös silloin kun asianomaista toimintaa ei ole toteutettu lainkaan tai se on toteutettu puutteellisesti, vain osittain tai myöhässä.

– –”

Asian tausta

5 Asian käsittelyn tausta esitetään valituksenalaisen tuomion 2–33 kohdassa, ja se voidaan nyt käsiteltävää asiaa varten tiivistää seuraavasti.

6 Unioni, jota edusti sen Ukrainassa oleva edustusto, julkaisi 25.1.2006 tarjouspyynnön, jonka tarkoituksena oli tehdä palveluhankintasopimus teknisen avun antamisesta Ukrainan viranomaisille Ukrainan lainsäädännön lähentämiseksi unionin lainsäädäntöön. Tämä sopimus oli osa Itsenäisten valtioiden yhteisölle tarkoitettua teknisen avun ohjelmaa (Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States- eli TACIS-ohjelma), jonka tavoitteena oli edistää siirtymistä markkinatalouteen ja lujittaa demokratiaa ja oikeusvaltion periaatetta Itä-Euroopan ja Keski-Aasian kumppanivaltioissa (jäljempänä TACIS-hankinta). Sopimuspuoleksi valittiin HB:n koordinoima konsortio ja TACIS-sopimus allekirjoitettiin 17.7.2006, ja hankinnan enimmäisarvo oli 4 410 000 euroa.

7 Unioni, jota edusti Euroopan jälleenrakennusvirasto (EAR), julkaisi 24.10.2007 tarjouspyynnön, jonka tarkoituksena oli tehdä palveluhankintasopimus teknisen tuen antamisesta Serbian ylimmälle tuomarineuvostolle. Sopimus oli osa jälleenrakennusta, kehittämistä ja vakauttamista varten toteutettua yhteisön avustusohjelmaa (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation, CARDS), jonka tarkoituksena oli antaa yhteisön apua Kaakkois-Euroopan maille niiden osallistumiseksi vakautus- ja assosiaatioprosessiin Euroopan

unionin kanssa (jäljempänä CARDS-hankinta). Sopimuspuoleksi valittiin HB:n koordinoima konsortio ja CARDS-sopimus allekirjoitettiin 30.7.2008, ja hankinnan enimmäisarvo oli 1 999 125 euroa.

8 Selvityskäynnin suoritettuaan Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) oli vahvistanut kahdessa tutkimuksia koskevissa loppukertomuksessaan, jotka oli toimitettu komissiolle 19.4.2010 ja 28.11.2011, vakavia sääntöjenvastaisuuksia ja mahdollisia korruptiotapauksia, jotka liittyivät HB:n osallistumiseen CARDS- ja TACIS-hankintoihin liittyviin tarjouspyyntöihin. OLAF ehdotti lisäksi mainittujen sopimusten purkamista ja takaisinperinnän aloittamista.

9 Komissio antoi 15.10.2019 päätöksen C(2019) 7318 final [TACIS-sopimuksen] johdosta maksettavana olevien määrien alentamisesta ja perusteettomasti maksettujen määrien takaisinperinnästä (jäljempänä TACIS-takaisinperintäpäätös) sekä päätöksen C(2019) 7319 final [CARDS-sopimuksen] perusteella maksettavana olevien määrien alentamisesta ja perusteettomasti maksettujen määrien takaisinperinnästä (jäljempänä CARDS-takaisinperintäpäätös). Näissä päätöksissä, joissa viitataan muun muassa vuoden 2002 varainhoitoasetuksen 103 artiklaan ja vuoden 2018 varainhoitoasetuksen 131 artiklaan, komissio katsoi, että CARDS- ja TACIS-hankintoja koskeviin menettelyihin liittyi vuoden 2002 varainhoitoasetuksen 103 artiklassa tarkoitettu huomattava väärinkäytös, jonka voitiin katsoa johtuvan HB:n koordinoimasta konsortiosta ja jonka vakavuus oikeutti alentamaan näiden hankintasopimusten arvon nollaan euroon. Kaikki kyseisten hankintasopimusten perusteella suoritetut maksut katsottiin näin ollen perusteettomasti maksetuiksi ja takaisinperittäviksi.

10 HB nosti 19.11.2019 unionin yleisessä tuomioistuimessa kaksi kannetta riitauttaakseen CARDS- ja TACIS-takaisinperintäpäätösten laillisuuden ja vaatiakseen vahingonkorvausta sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun perusteella. 21.12.2021 antamillaan tuomiolla HB v. komissio (T-795/19, EU:T:2021:917) ja HB v. komissio (T-796/19, EU:T:2021:918) unionin yleinen tuomioistuin yhtäältä jätti kyseiset kanteet tutkimatta siltä osin kuin niissä vaadittiin kyseisten päätösten kumoamista ja toisaalta totesi ne perusteettomiksi siltä osin kuin niissä vaadittiin toteamaan sopimussuhteen ulkopuolinen unionin vastuu. Komissio valitti näistä kahdesta tuomiosta 3.3.2022, ja valitukset kirjattiin asianumeroilla C-160/22 P ja C-161/22 P.

11 Komissio antoi 5.5.2021 riidanalaiset päätökset, joissa viitattiin SEUT 299 artiklaan ja vuoden 2018 varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohtaan. Kyseisissä päätöksissä todetaan ensin, että SEUT 299 artiklan mukaan täytäntöönpanoon sovelletaan sen valtion voimassa olevia säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu, ja että täytäntöönpanotoimenpiteiden laillisuuden valvonta kuuluu kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan, jonka jälkeen päätösten 5 artiklassa todetaan, että ne muodostavat SEUT 299 artiklassa tarkoitetun täytäntöönpanokelpoisen toimen.

12 Unionin yleisen tuomioistuimen presidentti hyväksyi 25.4.2022 antamallaan määräyksellä HB v. komissio (T-408/21 R, EU:T:2022:241) HB:n välitoimihakemuksen ja määräsi, että mainittujen päätösten täytäntöönpanoa lykätään ja että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

13 HB nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 9.7.2021 jättämällään kannekirjelmällä kanteen asiassa, jossa se vaati, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaiset päätökset

– määrää palauttamaan kaikki komission kyseisten päätösten perusteella mahdollisesti takaisinperimät määrät, lisättynä viivästyskorolla, joka vastaa Euroopan keskuspankin (EKP) soveltamaa korkokantaa 7 prosenttiyksiköllä korotettuna

– velvoittaa komission maksamaan vahingonkorvauksena 1 euron suuruisen symbolisen summan, jota voidaan myöhemmin tarkistaa, ja

– velvoittaa komission vastaamaan kaikista oikeudenkäyntikuluista.

14 Siltä osin kuin HB vaati riidanalaisten päätösten kumoamista, se vetosi kanteensa tueksi kolmeen kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste perustui siihen, ettei komissiolla ollut toimivaltaa tehdä näitä päätöksiä eikä viimeksi mainituilla päätöksillä ollut oikeudellista perustaa ja että luottamuksensuojan periaatetta oli loukattu. Toinen kanneperuste perustui siihen, että vuoden 2018 varainhoitoasetusta oli rikottu, koska komissiolla ei ollut HB:ltä mitään selvää saamista. Kolmas kanneperuste perustui siihen, että olennaisia menettelymääräyksiä oli rikottu ja että huolellisuusvelvoitetta ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklassa vahvistettua puolueettomuusperiaatetta ei ollut noudatettu.

15 Unionin yleinen tuomioistuin totesi yhtäältä valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa, että – kuten komissio myöntää – jos unionin tuomioistuin vahvistaisi asioissa C-160/22 P ja C-161/22 P vireille saatettujen valitusten käsittelyn yhteydessä, että TACIS- ja CARDS-takaisinperintäpäätökset ovat luonteeltaan sopimusoikeudellisia, komissiolla ei olisi ollut oikeutta tehdä riidanalaisia päätöksiä, ja ne olisi siinä tapauksessa peruutettava. Toisaalta unionin yleinen tuomioistuin muistutti kyseisen tuomion 48 ja 50 kohdassa, että kysymystä siitä, voiko komissio tehdä täytäntöönpanokelpoisen päätöksen SEUT 299 artiklan nojalla vaatiakseen saamista, joka on syntynyt sopimuksen täyttämättä jättämisen vuoksi, tarkasteltiin 16.7.2020 annetussa tuomiossa ADR Center v. komissio (C-584/17 P, EU:C:2020:576), jossa unionin tuomioistuin katsoi, että komission toimivalta tehdä täytäntöönpanokelpoisia päätöksiä sopimussuhteissa rajoittuu sopimuksiin, joihin sisältyy välityslauseke, jolla toimivalta annetaan unionin tuomioistuimille.

16 Koska TACIS- ja CARDS-sopimukset sisältävät oikeuspaikkalausekkeen, jossa toimivaltaiseksi tuomioistuimeksi nimetään belgialainen tuomioistuin eikä unionin tuomioistuimet, unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa, ettei komissiolla ollut toimivaltaa tehdä riidanalaisia päätöksiä SEUT 299 artiklan nojalla. Näin ollen se hyväksyi ensimmäisen kanneperusteen tutkimatta väitettä luottamuksensuojan periaatteen loukkaamisesta sekä tutkimatta toista ja kolmatta kanneperustetta.

17 Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 55–72 kohdassa HB:n vahingonkorvausvaatimuksen ja hylkäsi sen perusteettomana.

Asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

18 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä kumotaan riidanalaiset päätökset

– palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta se voi antaa asiaratkaisun kumoamiskanteen osalta, ja

– velvoittaa HB:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19 HB vaatii, että valitus hylätään ja komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

Asianosaisten lausumat

20 Komissio vetoaa valituksensa tueksi yhteen ainoaan valitusperusteeseen, jossa se moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on tehnyt oikeudellisen virheen valituksenalaisen tuomion 45 kohdassa, kun se on nojautunut tuomioissa T-795/19 ja T-796/19 olevaan virheelliseen toteamukseen, joka toistetaan suoraan ja kyseenalaistamatta ja jonka mukaan CARDS- ja TACIS-takaisinperintäpäätökset ovat luonteeltaan sopimusoikeudellisia, ja koska se päättelee tämän perusteella valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa, ettei komissiolla ollut toimivaltaa tehdä riidanalaisia päätöksiä SEUT 299 artiklan nojalla.

21 Komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole ottanut valituksenalaisessa tuomiossa huomioon komission vastineessaan esittämiä väitteitä, jotka koskivat ”komission toimivaltaa tehdä [riidanalaiset] päätökset” ja erityisesti ”[CARDS- ja TACIS-]takaisinperintäpäätösten oikeudellista luonnetta”, jota käsiteltiin asioissa T-795/19 ja T-796/19, eikä vastannut näihin väitteisiin.

22 Komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se on ”tehnyt sopimusoikeudellisia” komissiolle kuuluvista julkisen vallan valtaoikeuksista, joista säädetään muun muassa vuoden 2002 varainhoitoasetuksen 103 artiklassa ja joiden avulla komissio voi todeta julkiseen hankintaan liittyviä sääntöjenvastaisuuksia, alentaa sen seurauksena kyseisen hankintasopimuksen hintaa sekä periä takaisin perusteettomasti maksetut määrät. Tällainen ratkaisu tekisi tyhjäksi komission valtaoikeudet julkisen vallan käyttäjänä ja unionin lainsäätäjän sille antamat valtuudet, koska se merkitsisi sitä, että kun komissio tekee käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan sopimuksen kaltaisia sopimuksia, näiden valtaoikeuksien käyttöön liittyvät toimenpiteet ”sulautuvat” sopimusoikeuden alaan ja ne kuuluvat sopimuksen osalta toimivaltaisen tuomioistuimen valvonnan piiriin.

23 Kyseisen toimielimen mukaan on niin, että valituksenalaisella tuomiolla unionin yleinen tuomioistuin ”horjuttaa unionin oikeusjärjestelmää” sekä siltä osin kuin on kyse unionin tuomioistuinten toimivallasta valvoa johdetun oikeuden toimien laillisuutta että siltä osin kuin on kyse komission kyvystä suojata tehokkaasti unionin taloudellisia etuja muun muassa korjaamalla sääntöjenvastaisuuksia hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyssä silloin, kun tämä edellyttää luonteeltaan hallinnollisten toimenpiteiden toteuttamista. Unionin yleinen tuomioistuin on siten tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole ottanut huomioon CARDS- ja TACIS-takaisinperintäpäätösten, jotka riidanalaisilla päätöksillä pyrittiin panemaan täytäntöön, oikeudellista luonnetta. Näin tehdessään unionin yleisen tuomioistuimen analyysissä sivuutettiin 16.7.2020 annettu tuomio ADR Center v. komissio (C-584/17 P, EU:C:2020:576, 69–72 kohta), jossa unionin tuomioistuin vahvisti, että kun komissio toteuttaa julkisen vallan valtaoikeuksiensa käyttöön liittyviä toimenpiteitä, ne ovat luonteeltaan sopimussuhteiden ulkopuolisia ja niistä voidaan nostaa kanne SEUT 263 artiklan nojalla.

24 Kun unionin yleinen tuomioistuin luonnehti muun muassa vuoden 2018 varainhoitoasetuksen perusteella tehdyt CARDS- ja TACIS-takaisinperintäpäätökset, joilla pyrittiin suojaamaan unionin taloudellisia etuja, CARDS- ja TACIS-sopimusten täytäntöönpanotoimenpiteiksi, se loukkasi kyseisen asetuksen henkeä ja sanamuotoa muuttamalla siinä komissiolle annettujen valtuuksien luonnetta.

25 HB väittää, ettei komissio voi nyt käsiteltävässä asiassa vedota perusteluihin, joihin on vedottu tuomioista T-795/19 ja T-796/19 tehtyjen valitusten yhteydessä, eikä se saa pitää nyt käsiteltävän asian käsittelyä tilaisuutena arvostella kyseisiä tuomioita. HB:n mukaan komissio joka tapauksessa katsoo kyseisillä tuomioilla olevan sellaisen laajuuden, jota niillä ei ole, varsinkin kun pelkkä komission väite siitä, että se käyttää julkisen vallan valtaoikeuksia, ei riitä osoittamaan, että asia on näin. Tältä osin HB huomauttaa, että unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti todennut tuomion T-795/19 72 kohdassa ja tuomion T-796/19 67 kohdassa, että komissiolle vuoden 2002 varainhoitoasetuksen tai muiden johdetun oikeuden säännösten nojalla kuuluva toimivalta kuuluukin sopimuksen allekirjoittamisesta lähtien sopimussuhteiden piiriin.

26 Lisäksi 16.7.2020 annetusta tuomiosta ADR Center v. komissio (C-584/17 P, EU:C:2020:576, 67 kohta) ilmenee yhtäältä, että vaikka sovellettavissa varainhoitoasetuksissa annetaan komissiolle toimivalta velvoittaa toimeksisaaja täyttämään taloudelliset velvoitteensa, sopimuksen olemassaolo estää komissiota käyttämästä sille näissä asetuksissa annettua toimivaltaa yksipuolisesti. Toisaalta kyseisen tuomion 73 kohdasta ilmenee, että vaikka täytäntöönpanoperusteena pidettävän päätöksen tekeminen kuuluu komission julkisen vallan valtaoikeuksien käyttöön, kyseinen toimielin ylittää toimivaltansa tekemällä tällaisen päätöksen, kun kyse on sopimussuhteista ja kun unionin tuomioistuimet eivät ole sopimuksen osalta toimivaltaisia.

27 Lopuksi HB huomauttaa, että komissio ”ei vaikuta kiistävän” väitettä, jonka mukaan on niin, että jos saamiset ovat luonteeltaan sopimusperusteisia ja siten unionin tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia käsittelemään sopimuksia, se ei voi tehdä päätöksiä SEUT 299 artiklan nojalla.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

28 SEUT 299 artiklan ensimmäisen kohdan sanamuodon mukaan Euroopan unionin neuvoston, komission tai EKP:n toimi, jossa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle, on täytäntöönpanokelpoinen. Tässä määräyksessä ei rajoiteta niiden toimien luonnetta, joilla asetetaan rahamääräinen velvoite, millään muulla tavalla kuin siten, että sitä ei sovelleta jäsenvaltioille osoitettuihin toimiin. SEUT 299 artikla ei kuitenkaan yksinään ole riittävä oikeusperusta täytäntöönpanoperusteena pidettävien toimien antamiselle. Tässä määräyksessä tarkoitettujen toimielinten tällaisten toimien toteuttamista koskevan toimivallan on nimittäin ilmettävä muista säännöksistä (tuomio 16.7.2020, ADR Center v. komissio, C-584/17 P, EU:C:2020:576, 51 ja 53 kohta).

29 Lisäksi kun komissio antaa SEUT 299 artiklassa tarkoitetun täytäntöönpanokelpoisen perintämääräyksen, tällaisen yksipuolisen päätöksen vaikutukset ja sitovuus eivät perustu sopimusehtoihin, vaan ne perustuvat kyseiseen artiklaan luettuna yhdessä asiaan sovellettavan varainhoitoasetuksen kanssa. Tältä osin tällainen julkisen vallan valtaoikeuksien käyttöön perustuva yksipuolinen päätös on asianomaiselle vastainen toimi, jonka kumoamista koskeva kanne voidaan nostaa unionin tuomioistuimissa SEUT 263 artiklan nojalla (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, ADR Center v. komissio, C-584/17 P, EU:C:2020:576, 69 ja 72 kohta).

30 Komissio ei kuitenkaan voi tehdä SEUT 299 artiklassa tarkoitettua täytäntöönpanoperusteena pidettävää päätöstä sellaisten sopimusten yhteydessä, joihin ei sisälly välityslauseketta unionin tuomioistuinten hyväksi ja jotka tästä syystä kuuluvat jäsenvaltion tuomioistuinten toimivaltaan (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, ADR Center v. komissio, C-584/17 P, EU:C:2020:576, 73 kohta).

31 Käsiteltävässä asiassa riidanalaisissa päätöksissä ei viitata ainoastaan SEUT 299 artiklaan vaan myös vuoden 2018 varainhoitoasetuksen 100 artiklan 2 kohtaan, jossa annetaan komissiolle toimivalta määrätä kyseisessä 299 artiklassa tarkoitetulla täytäntöönpanokelpoisella päätöksellä saamisen maksuvelvollisuus muille kuin jäsenvaltioille tekemättä eroa sen mukaan, onko saaminen, joka vahvistetaan tällaisella päätöksellä, sopimusperusteinen vai ei (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, ADR Center v. komissio, C-584/17 P, EU:C:2020:576, 57 kohta).

32 Kuten unionin tuomioistuin on todennut tänään antamansa tuomion komissio v. HB (C-160/22 P ja C-161/22 P) 58 kohdassa, CARDS- ja TACIS-takaisinperintäpäätökset, jotka riidanalaisilla päätöksillä on tarkoitus panna täytäntöön pakkotoimin, edellyttävät julkisen vallan valtaoikeuksien käyttöä eivätkä ne liity yksinomaan sopimussuhteisiin.

33 Näin ollen unionin tuomioistuin katsoi kyseisen tuomion 66 kohdassa, että CARDS- ja TACIS-takaisinperintäpäätöksiä on pidettävä SEUT 263 artiklassa tarkoitettuna kannekelpoisena toimena, joten niiden kumoamista koskeva kanne on nostettava unionin tuomioistuimissa.

34 Unionin yleinen tuomioistuin teki näin ollen oikeudellisen virheen, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 52 ja 53 kohdassa, että saamiset, joiden perimistä komissio vaatii, perustuivat sopimuksiin ja että kun otetaan huomioon se, ettei näissä sopimuksissa ollut välityslauseketta unionin tuomioistuinten hyväksi, komissiolla ei ollut toimivaltaa antaa riidanalaisia päätöksiä SEUT 299 artiklan nojalla.

35 Edellä esitetyn perusteella valitus on hyväksyttävä ja valituksenalainen tuomio on kumottava.

Asian käsittelyn vaiheet unionin yleisessä tuomioistuimessa

36 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun, jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi. Se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

37 Käsiteltävässä asiassa unionin yleinen tuomioistuin on kumonnut riidanalaiset päätökset HB:n kanteensa tueksi esittämän ensimmäisen kanneperusteen perusteella tutkimatta luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskevaa väitettä tai kyseisen kanteen tueksi esitettyjä toista ja kolmatta kanneperustetta.

38 Tässä yhteydessä on todettava, että unionin tuomioistuimella ei ole käytettävissään tarvittavia tietoja, jotta se voisi ratkaista lopullisesti kyseisen väitteen ja kyseiset kanneperusteet, joista asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua unionin tuomioistuimessa.

39 Näin ollen asia on palautettava unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä lausuu esitetystä väitteestä ja esitetyistä kanneperusteista.

Oikeudenkäyntikulut

40 Koska asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, tästä muutoksenhakumenettelystä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Unionin yleisen tuomioistuimen 6.7.2022 antama tuomio HB vastaan komissio (T-408/21, EU:T:2022:418) kumotaan.**

2) **Asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen.**

3) **Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.**

Allekirjoitukset